

Bilag 1.

Deloitte direktionsnotat Løbende revision for 2011

**Københavns Kommune
Teknik- og Miljøforvaltningen**

**Direktionsnotat af 17. januar 2011
Løbende revision for 2011**

Indholdsfortegnelse

	<u>Side</u>
1. Indledning	1
2. Konklusion på anbefalinger for 2011	2
3. Konklusion på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010	3
3.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger	3
Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger	3
3.2 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – øvrige forhold	3
Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – øvrige forhold	3
4. Afsluttede observationer fra 2010 og tidligere år	4
4.1 Afsluttede observationer fra 2010 – revisionsbemærkninger	4
4.2 Afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold	4
5. Afslutning	5
6. Observationer og anbefalinger fra 2011	6
Forvaltningens budgetopfølgning	6
Center for parkering – indtægter	8
Byggesagsgebyrer	12
7. Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010.	20
7.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 - revisionsbemærkninger	20
	20
7.1.2 Løn	21
7.2 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 - øvrige forhold	22
7.2.1 Amager Strandpark I/S (2009 og 2010)	22
7.2.2 Anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (2010)	23
7.2.3 Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner (2010)	24
7.2.4 Afstemninger mellem Navision og KØR (2009 og 2010)	26

1. Indledning

Som led i den løbende revision for 2011 har vi for udvalgte revisionsområder foretaget en gennemgang af forvaltningens kontrolsystemer og forretningsgange, der er relevante for udarbejdelse og aflæggelse af årsregnskabet.

Det påhviler ledelsen at tilrettelægge kontrolsystemer og forretningsgange, der er betryggende efter forvaltningens forhold, og det påhviler revisor at gennemgå disse forretningsgange og interne kontroller som et led i revisionen af årsregnskabet.

Vi skal for god ordens skyld gøre opmærksom på, at revisionen først kan anses for afsluttet, når vi har underskrevet erklæringen på årsregnskabet.

På grund af Københavns Kommunes størrelse og antallet af transaktioner i økonomisystemet er det vores vurdering, at det er mest effektivt at udføre revisionen af Københavns Kommune for 2011 med udgangspunkt i en kontrolbaseret revisionsstrategi. Det betyder, at vores revision er rettet mod vurdering af Københavns Kommunes implementerede manuelle og automatiske kontroller på væsentlige regnskabsområder, der imødegår, at utilsigtede eller tilsigtede fejl begås. Ved manuelle kontroller forstår vi for eksempel ledelsens udøvende og overvågende kontrol, budgetkontrol, effektiv person- og funktionsadskillelse samt forvaltningens overholdelse af forvaltningsspecifikke ledelsesgodkendte forretningsgange eller forretningsgange udarbejdet i henhold til Kasse- og Regnskabsregulativet. Ved automatiske kontroller forstår vi kontroller, der er implementeret i kommunens finanssystem og underliggende subsystemer, der for eksempel vedrører styring af brugerrettigheds- og adgangskontroller til it-systemer, kontroller for styring af opdatering/ændring af it-systemer mv.

På områder, hvor vi finder det hensigtsmæssigt, kombineres vores revision af kommunens implementerede kontroller med specifikke substansrevisionshandlinger for at gennemføre revisionen af et givent område.

Vi har organiseret revisionen af kommunen for 2011 på samme måde som sidste år. Vi har således revideret givne transaktionskæder/regnskabsposter på tværs af kommunens forvaltninger, hvor vi finder det hensigtsmæssigt. Vi sikrer ved denne organisering af revisionen, at revisionen udføres mere effektivt, med samme revisionsdybde i alle forvaltninger, samt at rapporteringen til den enkelte forvaltning bliver mere ensartet.

Formålet med dette direktionsnotat er at opsummere de forhold, som er konstateret i forbindelse med vores revision indtil nu, og som, vi mener, bør komme til ledelsens kendskab. De opsummerede forhold er drøftet med de personer, som har ansvaret for de pågældende forhold.

Direktionsnotatet indeholder endvidere opfølgning på ledelsens igangsatte initiativer på vores observationer beskrevet i direktionsnotatet af 9. september 2011.

Hver anbefaling er markeret med et af nedenstående symboler, som vi har anvendt for at tydeliggøre vurderingen af vores specifikke observation/anbefaling.

Symbol	Betydning
	Der er tale om graverende forhold, for eksempel i form af en sandsynlig lovovertrædelse eller en væsentlig tabsrisiko.
	Revisionsområdet vurderes som ikke betryggende, og der er behov for skærpet fokus fra ledelsen, da der er behov for væsentlige forbedringer. Afgørende/betydelige forhold hvor vi anbefaler hurtig handling.
	Revisionsområdet vurderes som mindre betryggende, og der er behov for opmærksomhed fra ledelsen, da der er usikkerhed eller behov/mulighed for forbedringer.
	Revisionsområdet vurderes som relativt betryggende, og der er alene behov for forbedringer af mindre væsentlig karakter. Øvrige anbefalinger, herunder forhold der påvirker dagligdags aktiviteter.
	Revisionsområdet har ikke givet anledning til bemærkninger.

2. Konklusion på anbefalinger for 2011

Vi har gennemgået følgende revisionsområder:

Revisionsområde	Konklusion	Afsnit
Forvaltningens budgetopfølgning		6.1
Center for parkering – indtægter		6.2
Byggesagsgebyrer		6.3

Vi har desuden påbegyndt revisionen af Center for Miljø og Center for Trafik. Revisionen af disse områder forventes afsluttet i primo 2012 og rapporteres i forbindelse med direktionsnotatet for revisionen af årsregnskabet for 2011. Såfremt vi i forbindelse med revisionen konstaterer helt særlige og væsentlige forhold, som bør komme til direktionens kendskab tidligere, rapporteres dette dog særskilt.

Herudover har vi gennemgået en række øvrige revisionsområder, som enten ikke har givet anledning til anbefalinger/bemærkninger, eller hvor vores konklusion på gennemgangen er rapporteret under opfølgning på tidligere års observationer.

Lønrevisionen varetages efter aftale af Intern Revision. Lønrevisionen, herunder opfølgning på tidligere år, er ikke afsluttet og som følge heraf vil rapportering finde sted på et senere tidspunkt.

3. Konklusion på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010

Ledelsens initiativer på nedenstående revisionsområder fra 2009 og 2010 er ikke tilendebragt. I kapitel 7 er kortfattet angivet årsagerne til, at initiativerne ikke anses for tilendebragt.

Vedrørende kolonnerne med teksten "Oprindelig konklusion" henleder vi opmærksomheden på, at den anførte konklusion ikke er udtryk for Deloitte's aktuelle vurdering af området.

3.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger

3.1.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – revisionsbemærkninger	Oprindelig konklusion	Tidsfrist	Afsnit
Revisionsbemærkning nr. 18 (2009): Manglende formelle change management procedurer i forbindelse med ændringer til Navision		2011	7.1.1
Revisionsbemærkning nr. 1, 2 og 4 (2009): Løn		2011	7.1.2

3.2 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – øvrige forhold

3.2.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 – øvrige forhold	Oprindelig konklusion	Tidsfrist	Afsnit
Amager Strandpark I/S (2009 og 2010)		2012	7.2.1
Anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (2010)		2011	7.2.2
Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner (2010)		2011	7.2.3
Afstemninger mellem Navision og KØR (2009 og 2010)		2011	7.2.4

4. Afsluttede observationer fra 2010 og tidligere år

4.1 Afsluttede observationer fra 2010 – revisionsbemærkninger

Afsluttede observationer fra 2010 – revisionsbemærkninger	Oprindelig konklusion	Afsluttet
Revisionsbemærkning nr. 13: Bevillingskontrol		
Revisionsbemærkning nr. 14: Manglende eventualforpligtelser i årsregnskabet		
Revisionsbemærkning nr. 16 (2009): Periodisk review af brugeradgange til forvaltningens fælleskommunale it-systemer*		

*: Revisionsbemærkningen er overført til direktionsnotat til Økonomiforvaltningen (Koncernservice (KS)), hvor forholdet afklares centralt for kommunen. Revisionsbemærkningen overført fra 2009 anses derfor for afsluttet for så vidt angår Teknik- og Miljøforvaltningen.

4.2 Afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold

Afsluttede observationer fra 2010 – øvrige forhold	Oprindelig konklusion	Afsluttet
Ledelsens budgetopfølgning		
Bilagene til regnskabet 2010		
Forretningsgangsbeskrivelser*		

* Vi har fået oplyst, at forvaltningen i løbet af 2011 har godkendt opdaterede forretningsgangsbeskrivelser i overensstemmelse med vores anbefalinger i direktionsnotatet for 2010, samt at forretningsgangsbeskrivelserne er lagt ind på forvaltningens intranet.

Vi gør opmærksom på, at vi ikke har foretaget en gennemgang af samtlige forretningsgangsbeskrivelser og derfor ikke udtaler os herom. Forretningsgangsbeskrivelserne indgår i relevant omfang i revisionen for 2011.

5. Afslutning

Vi anmoder om, at vores observationer og anbefalinger gennemgås af forvaltningen, og at ledelsen anfører deres kommentarer til vores observationer og anbefalinger. Herefter færdiggør vi direktionsnotatet med forvaltningens kommentarer, herunder eventuelle besluttede tiltag og aftalte deadlines.

I henhold til proceduren for revisionsrapportering, som er besluttet af Borgerrepræsentationen 11. februar 2010, skal det endelige notat fremsendes til fagudvalget med direktionens kommentarer inden for 3 uger. Notatet fremsendes endvidere til Økonomiforvaltningen.

København, den 17. januar 2012

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Lyng Skovgaard
statsautoriseret revisor

John Menå
statsautoriseret revisor

6. Observationer og anbefalinger fra 2011

Observationer, risici og anbefalinger

6.1 Forvaltningens budgetopfølgning

Observation

Prioritet

a.

Kommunens Kasse- og Regnskabsregulativ fastsætter (i pkt. 3.3), at Økonomiforvaltningen udarbejder overordnede retningslinjer og vejledninger for budgetopfølgningen i kommunen.

Herudover gælder ifølge regulativet, at alle, som er tildelt budgetansvar, er forpligtet til løbende at overvåge forbrugsudviklingen og vurdere, om det forventede regnskabsresultat ved årets udgang vil være i overensstemmelse med budgettet. Såfremt budgettet eller dets forudsætninger ikke kan overholdes, er den budgetansvarlige forpligtet til at rapportere til nærmeste overordnede.

Økonomiforvaltningen har for budgetopfølgning 2011 udstedt cirkulære af 25. oktober 2010. Budgetopfølgningsscirkulæret indeholder krav til forvaltningerne om udarbejdelse af blandt andet:

- 3 kvartalsprognoser (april, juli og oktober) og halvårsregnskab pr. 30. juni til Økonomiudvalget
- Månedlig risikoopfølgning til Økonomiudvalget – rapportering af budgetrisici, det vil sige, det forventede regnskab for opgave- og aktivitetsområder afviger med mere end 10 mio.kr.
- Kvartalsopfølgning af blandt andet anlægsoversigter til Økonomiudvalget tre gange (marts, juni og december). Anlægsoversigterne er ikke omfattet af den nævnte månedlige risikoopfølgning til Økonomiudvalget

Koncernservice har i kommunens fælles forretningsgang om ledelsestilsyn blandt andet fastsat, at den løbende budgetopfølgning skal foretages mindst én gang om måneden, men i øvrigt så ofte som den budgetansvarlige finder det nødvendigt med henblik på løbende at kunne bevare et overblik over den økonomiske situation. Den budgetansvarlige har desuden ansvaret for, at den løbende budgetopfølgning kan dokumenteres.

Økonomiforvaltningens budgetopfølgningsscirkulære erstatter ikke den løbende månedsvise budgetopfølgning i forvaltningerne, men skal alene ses som et supplement hertil.

6.1 Forvaltningens budgetopfølgning

b.

Vi har fundet anledning til at gennemføre en tværgående vurdering af forvaltningernes budgetopfølgning i 2011. Det bemærkes, at vurderingen ikke har omfattet budgetforudsætningerne og budgetlægningsproceduren. Vi har i alle forvaltninger indhentet oplysninger og dokumenter om følgende:

1. Forvaltningens lokale forretningsgang om budgetopfølgning, udarbejdet til opfyldelse af de nævnte rammebetingelser
2. Forvaltningens grundlag for kvartalsprognosen for juli og halvårsregnskabet pr. 30. juni til Økonomiudvalget – budgetopfølgningen fra det nederste decentrale niveau til fagudvalgets afgivelse af prognosen til Økonomiudvalget
3. Forvaltningens månedsopfølgning for august – budgetopfølgningen fra det nederste decentrale niveau til behandlingen i direktionen
4. Forvaltningens bidrag til den månedlige risikoopfølgning for august til Økonomiudvalget
5. Forvaltningens kvartalsopfølgning pr. juni af anlægsoversigten til Økonomiudvalget

Vi har ved gennemgangen af materialet og de indhentede oplysninger haft fokus på forvaltningens processer for budgetopfølgningen og dokumentationen for den løbende budgetopfølgning.

Vi har ikke i denne forbindelse efterprøvet grundlaget og indholdet af de detaljerede forklaringer til afvigelserne inden for de enkelte bevillingsområder. Den endelige vurdering sker ved årsregnskabsrevisionen, hvor vi som led i bevillingskontrollen efterprøver forklaringerne til afvigelser mellem bevillings- og regnskabstal.

c.

Ved gennemgangen af Teknik- og Miljøforvaltningens budgetopfølgning for 2011 har vi konstateret, at forvaltningen i efteråret 2011 har udarbejdet ajourførte forretningsgange om:

- Budgetopfølgning
- Anlægsudgifter og anlægsregnskaber

De ajourførte forretningsgange er en udmøntning af vores anbefalinger i direktionsnotatet af 9. september 2011 om revisionen af regnskabet for 2010.

På baggrund heraf og de i øvrigt af os indhentede yderligere oplysninger har vi ikke yderligere kommentarer til Teknik- og Miljøforvaltningens budgetopfølgning.

6.1 Forvaltningens budgetopfølgning

Risiko

Revisionen har ikke givet anledning til bemærkninger.

Teknik- og Miljøforvaltningen har implementeret vores anbefalinger ved en opdatering af forvaltningens forretningsgange.

Anbefaling

I/A

Ledelsens kommentarer

I/A

Ansvarlig

I/A

Status

I/A

6.2 Center for parkering – indtægter

Observation

Prioritet

Vi har foretaget anmeldt revisionsbesøg hos Center for Parkering (CPK). Vores fokus har været på håndtering af indtægter og de forretningsgange, kontroller og rutiner, som knytter sig hertil.

Vi har i forbindelse med revisionsbesøget – baseret på interviews med ledelse og administrative medarbejdere samt på relevante forretningsgangsbeskrivelser for de områder, vi har undersøgt – suppleret med stikprøvevis gennemgang af underliggende dokumentation.

Parkeringsafgiftssystemet - adgangsrettigheder:

Vi har forespurgt til de kontroller, som Center for Parkering (CPK) gennemfører med henblik på verifikation af brugeradgange. I den forbindelse har vi fået oplyst, at CPK ved en gennemgang af brugeradgange har konstateret, at der var brugere, som ikke var oprettet af CPK. CPK oplyser, at det efterfølgende er identificeret, at der er tale om personer ansat i Borgerservice.

Blandt de brugere, som ikke var oprettet af CPK, er der personer, som ikke blot har læseadgang, men samtidig adgang til at oprette nye brugere.

CPK har formelt systemansvaret, men disse brugere er oprettet uden om den systemansvarlige - ifølge det oplyste via Koncernservice. Vi har efterfølgende fået oplyst, at CPK har anmodet om sletning af disse.

6.2 Center for parkering – indtægter

Afstemning af debitorer:

Der foretages afstemning mellem KMD-debitor og KØR. CPK har i den forbindelse oplyst, at der eksisterer en difference af ældre dato (fra 2008 og 2009) på ca. 31 mio.kr., som skyldes, at der i tidligere år er foretaget en saldoafskrivning af debitorer, som ikke er ført ud på de enkelte debitorer i KMD-debitor.

Dette bevirker, at der løbende er en difference mellem saldo i KMD-debitor og saldo i KØR. CPK har oplyst, at det i forbindelse med de løbende afstemninger påses, at differencen er fast, således at bevægelserne inden for de enkelte perioder stemmer.

Butikssystemet – afstemning af driftsindtægter:

Butikssystemet anvendes til salg i butikken. Der er tale om et Navision-baseret system. Der udskrives dagligt kassekladder i CPK, som indsendes til Koncernservice for bogføring.

Afstemning af driftsindtægter mellem butikssystemet og KØR foretages ifølge det oplyste af Koncernservice. I forbindelse med revisionen af årsregnskabet vil vi påse, at der foreligger afstemninger mellem indtægter jf. Navision og bogførte indtægter i KØR.

Afstemning af driftsindtægter:

Fra parkeringsafgiftssystemet overføres afgifterne til KMD-debitor. Der er tale om en antalsmæssig overførsel, idet selve påligningen af afgifter (kroner) herefter foretages i KMD-debitor.

Vi har fået oplyst, at der foretages afstemninger mellem parkeringsafgiftssystemet, KMD-debitor, og KØR på statussiden. Vi har desuden fået oplyst, at der foretages en daglig afstemning af de registrerede afgifter fra dagen før (fra Parkeringsafgiftssystemet) over til KMD-debitor (på antal).

Vi har yderligere fået oplyst, at der efterfølgende foretages en afstemning mellem påligning i KMD-debitor og bogførte indtægter i KØR. Vi har dog ikke fået forelagt dokumentation for denne afstemning og skal derfor anmode om, at seneste afstemning bliver forelagt.

Hos CPK foretages der løbende (dagligt) gennemgang og korrektioner af fejllister i forhold til fejl i overførsler mellem systemerne. Det er derfor CPKs vurdering, at risikoen for fejl i årsregnskabet er begrænset.

I forbindelse med revisionen af årsregnskabet vil vi påse, at der foreligger relevante afstemninger af driftsindtægterne.

6.2 Center for parkering – indtægter

Risiko

Parkeringsafgiftssystemet - adgangsrettigheder:

Oprettelse af brugere uden om den systemansvarlige – herunder brugere med adgang til at oprette nye brugere – forøger risikoen for, at personer uden behov derfor får adgang til systemerne. Dette medfører en forøget risiko for såvel tilsigtede som utilsigtede fejl. Det er dog vores vurdering, at risikoen trods alt har været begrænset til enkeltstående fejl, idet væsentlige fejl formentlig ville blive opdaget i forbindelse med budgetopfølgningerne.

Dertil kommer, at der føres en log på alle annulleringer i parkeringsafgiftssystemet, som er omfattet af den løbende kontrol med debitorer.

Risikoen er efter vores vurdering begrænset til risikoen for besvigelser (f.eks. ved annullering af egen p-afgift). Også denne risiko er dog begrænset, idet der foretages gennemgang af log på annulleringer. Risikoen medfører således sandsynligvis ikke en risiko for væsentlige fejl i årsregnskabet. Der henvises til anbefaling nedenfor.

Afstemninger af debitorer

Det er vores vurdering, at forvaltningens tilrettelagte kontroller i form af sikring af, at bevægelser inden for perioderne er korrekte (det vil sige, at differencen er konstant), er tilstrækkelige til at sikre mod væsentlige fejl i regnskabet. Der er således alene tale om en anbefaling, jf. nedenfor.

Afstemning af driftsindtægter

Manglende løbende afstemning af indtægterne medfører en risiko for, at der ikke foretages korrekt overførsel af samtlige indtægter til KØR. Vi skal derfor anmode om, at afstemning forelægges med henblik på dokumentation af de løbende afstemninger mellem systemerne.

Vi er enige med CPK i vurderingen af, at risikoen for væsentlige fejl i regnskabet er begrænset, omend ikke elimineret, på baggrund af de øvrige kontroller*, som er medvirkende til at sikre, at indtægterne i det væsentligste er korrekte.

* Herunder kontrol af fejllister, afstemninger af debitorer, samt løbende budgetopfølgninger.

Anbefaling

Parkeringsafgiftssystemet - adgangsrettigheder:

Vi anbefaler, at der foretages opfølgning på, at ikke-aktuelle brugere bliver slettet, samt at det overvejes at gennemgå loggen med henblik på vurdering af, om nogle af de "ukendte" brugere har foretaget handlinger, som bør undersøges nærmere.

6.2 Center for parkering – indtægter

CPK oplyser, at der fremadrettet foretages halvårlig opfølgning på brugeradgange med henblik på at sikre, at der ikke er oprettet ikke-aktuelle brugere. Vi mener, at denne kontrol er hensigtsmæssig.

Vi finder det ikke betryggende, at der oprettes brugere uden om den systemansvarlige og skal derfor anbefale, at der sker en indskærpelse af, at oprettelser ikke må foretages uden om den systemansvarlige.

CPK oplyser, at der via intern kontrol efterfølgende er foretaget en undersøgelse af, hvorledes det er lykkedes at oprette brugeradgange uden om den systemansvarlige. CPK vurderer på denne baggrund, at der ikke fremadrettet er risiko for, at der foretages oprettelser uden om den systemansvarlige.

Afstemning af debitorer:

Vi anbefaler, at der foretages en opløsning af differencen af ældre dato – svarende til den saldoafskrivning som er foretaget tidligere – ned på de enkelte debitorer, således at der er overensstemmelse mellem saldo i KMD-debitor og saldo i KØR.

Afstemning af driftsindtægter:

Vi anmoder om, at afstemning af indtægtssiden forelægges os. Vi anbefaler desuden, at det sikres, at der som grundlag for udarbejdelsen og revisionen af årsregnskabet udarbejdes en samlet afstemning af bogførte indtægter for hele 2011.

Vi vil i forbindelse med revisionen af årsregnskabet for 2011 påse, at der er udarbejdet relevante afstemninger af såvel drifts- som statuskonti med henblik på at verificere indtægterne i årsregnskabet.

Ledelsens kommentarer

Generelt: CPKs indtægter består af en omfattende mængde enkeltposter, og derfor er volumen af alle opgørelser over enkeltposter og afstemninger heraf ganske betydelig. CPK er i mange tilfælde ikke i stand til at fremsende data elektronisk til revisionen – filstørrelserne er for voldsomme. Data kan enten gennemgås hos CPK eller leveres på USB.

Ad Parkeringsafgiftssystemet – adgangsrettigheder: CPK er meget opmærksomme på tildeling af brugeradgange til parkeringsafgiftssystemet – både ud fra en besvigelssvinkel og ud fra hensynet til en ordentlig omgang med de mange personfølsomme data, der findes i systemet. Derfor har det også været meget overraskende for os, at uvedkommende har fået adgang til data uden, at CPKs systemansvarlige på noget tidspunkt er blevet forespurgt eller i det mindste orienteret om adgangen. Teknik- og Miljøforvaltningen har nu over for både KS og KMD indskærpet, at der ikke må gives ad-

6.2 Center for parkering – indtægter

gang til systemet uden, at CPK godkender adgangene. Systemet er gammelt, og CPK kan derfor ikke selv trække lister, der viser tildelte brugeradgange, men CPK bestiller halvårligt sådanne lister hos KMD, der tager betaling herfor.

Ad afstemning af debitorer: Saldoafskrivningen blev gennemført af KS ud fra en formodning om, at en række parkeringsafgifter var uerholdelige. Saldoafskrivningen burde på afskrivningstidspunktet modsvares af en tilsvarende annullering af de enkelte afgifter indeholdt i saldoen. Teknik- og Miljøforvaltningen har nu besluttet at gennemføre disse annulleringer, hvorefter der ikke længere vil være en difference mellem KMD-debitor og KØR.

Ad afstemning af driftsindtægter: CPK har indtil den 17. december 2011 foretaget månedlig afstemning mellem KMD-debitor og KØR. I de tilfælde, hvor der har været posteret beløb på KØR-kontoen, der ikke vedrørte parkeringsafgifter, disse er på vores anmodning blevet flyttet på plads på de rette konti af KS. Efter den 17. december varetages opgaven af Borgerservice – Opkrævning (KBS). Flytningen af afstemningen til KBS skal ses i sammenhæng med en større omlægning af den samlede håndtering af P-afgifter. Omlægningen indebærer, at alle debitorforhold vedrørende P-afgifter er fælles i KMD-debitor for CPK og KBS – der skal ikke længere ske overførsel fra CPK til KBS af debitorforhold (der har hidtil været anvendt 2 forskellige områdenumre for henholdsvis CPK og KBS), og dermed kan overførselssystemet lukkes ned. Der bliver en fejlkilde mindre.

Ansvarlig

Status

CPK

6.3 Byggesagsgebyrer

Observation

Prioritet

a. Indledning

Vi har som led i den lovpligtige revision af Teknik- og Miljøforvaltningens regnskab for 2011 fundet anledning til at foretage en mindre temaundersøgelse af området byggesagsgebyrer.

I kommunens takstbilag 2011 er indtægter fra byggesagsgebyrer budgetteret til 61,3 mio.kr.

Baggrunden for undersøgelsen har været, at der med virkning fra 1. april 2009 blev fastsat nye bestemmelser i Bygningsreglementet om beregning og opkrævning af gebyr for tilladelser, midlertidige tilladelser og anmeldelser.

6.3 Byggesagsgebyrer

Københavns Kommunes gebyrbestemmelser har været uændrede siden 1995, da kommunens gebyrbestemmelser den 30. marts 1995 blev vedtaget i Borgerrepræsentationen. Dengang var byggesager stort set begrænset til ombygninger, og det blev derfor vedtaget, at gebyret skulle beregnes ud fra byggeomkostningerne, da det ikke gav mening at opkræve ombygninger ud fra kvadrat- eller kubikmetre.

I sammentrængt form går de gældende gebyrbestemmelser ud på, at kommunalbestyrelsen kan beslutte, at der ikke skal opkræves gebyrer, eller at der kun skal opkræves gebyrer for visse sagstyper. Det er således op til den enkelte kommune, om den vil finansiere byggesagsbehandlingen ved opkrævning af gebyrer eller via skatten.

Hvis kommunalbestyrelsen beslutter, at der skal opkræves gebyrer, skal der opkræves særskilte gebyrer for følgende fem bebyggelseskategorier:

1. Simple konstruktioner
2. Enfamiliehuse
3. Industri- og lagerbebyggelse, samt jordbrugerhvervets avls- og driftsbygninger af begrænset kompleksitet
4. Andre faste konstruktioner
5. Øvrigt erhvervs- og etagebyggeri

Kommunalbestyrelsen må kun opkræve et gebyr svarende til de udgifter, som kommunen har i forbindelse med byggesagsbehandlingen inden for de enkelte bebyggelseskategorier. Gebyrindtægterne må således ikke overstige udgifterne til byggesagsbehandlingen inden for den enkelte kategori.

Ved beregningen af byggesagsgebyrerne kan alene medregnes de omkostninger, der direkte, indirekte eller komplementært vedrører byggesagsområdet. Der henvises til Økonomi- og Indenrigsministeriets Vejledning om omkostningskalkulationer.

b. Revisionsundersøgelsen

Vi har ved revisionsundersøgelsen haft fokus på at efterprøve, at Teknik- og Miljøforvaltningen lever op til de gældende bestemmelser for beregning og opkrævning af gebyrer for byggesagsbehandling (juridisk-kritisk revision).

Desuden har vi ved undersøgelsen haft fokus på, at forvaltningen har etableret procedurer til sikring af, at indtægtssområdet bliver administreret på en betryggende og hensigtsmæssig måde (forvaltningsrevision).

6.3 Byggesagsgebyrer

Revisionen har omfattet følgende punkter:

- Takstbilaget i kommunens budget 2011
- Omkostningskalkulationerne i årene 2009, 2010 og 2011
- Prisfastsættelsen pr. kategori i de samme 3 år
- Forretningsgangsbeskrivelsen for opkrævningen af byggesagsgebyrerne
- Det politiske beslutningsgrundlag for sammenhængen mellem indtægter og omkostninger i de fem kategorier

Vi har under møde med repræsentanter for forvaltningen drøftet kommunens administration af gebyrordningen, og vi har fået fremsendt supplerende materiale til brug for vores revision.

På dette grundlag redegøres der i det følgende for vores observationer og anbefalinger.

Takstbilaget i kommunens budget 2011

Det er med Teknik- og Miljøforvaltningen aftalt, at forvaltningen fremadrettet vil sikre, at

- der i takstbilaget under hjemmel – ud over byggelovens § 28 – også henvises til bygningsreglementet, da bygningsreglementet indeholder de konkrete gebyrbestemmelser
- takstbilaget får en mere præcis opdeling og forklaring af prisfastsættelsesprincippet henholdsvis kalkulationsprincippet.

Det er under prisfastsættelsesprincippet blandt andet nævnt: "Formålsbestemte gebyrer, hvor indtægterne – set over en årrække – ikke må overstige udgifterne pr. bygningskategori."

I takstbilaget for 2012 er det præciseret, at der er tale om en 4-årig periode.

Vi har forespurgt forvaltningen om hjemlen til, at der er tale om en 4-årig periode og ikke for eksempel en 1-årig periode, hvorunder indtægterne ikke må overstige udgifterne. Bygningsreglementet har ikke fastsat relevante bestemmelser herom.

6.3 Byggesagsgebyrer

Forvaltningen har indhentet en udtalelse fra Energistyrelsen (byggelovgivningsområdet er ressortomlagt til Klima-, Energi- og Bygningsministeriet), som i mail af 25. november 2011 oplyser følgende:

"Der findes ikke i byggelovgivningen et krav om, at kommunens udgifter og indtægter skal balancere hvert år. I retspraksis er det antaget, at omkostninger og indtægter skal balancere over en årrække, og for staten er denne årrække almindeligvis 4 år, men der findes således ikke noget lovgivningsmæssigt krav herom for kommunerne i forhold til byggesagsgebyrerne."

Vi ville af regnskabs- og revisionsmæssige grunde finde det mest hensigtsmæssigt, såfremt princippet om en 4-årig periode blev indføjet i selve bygningsreglementet. Samtidig kunne det i reglementets bemærkninger tilkendegives, hvornår 4-års perioden påbegyndes for eksempel i 2012, og hvordan kommunerne skal forholde sig, såfremt indtægterne ved udløbet af 4-årsperioden overstiger udgifterne: Tilbagebetaling eller alene en fremadrettet regulering.

En afklaring af disse spørgsmål har betydning for borgernes retsstilling, kommunernes økonomi og den praktiske administration i kommunerne, da de detaljerede omkostningskalkulationer er forbundet med et betydeligt ressourceforbrug. Der henvises om sidstnævnte til Erhvervs- og Byggestyrelsens "Konsulentundersøgelse af byggesagsgebyrer", udarbejdet af Rambøll, august 2010.

Omkostningskalkulationerne i årene 2009, 2010 og 2011

Center for Byggeri (CBG) har efter anmodning fra os udarbejdet et kort notat om "Byggesagsbehandlings udgifter i perioden 2009-2011".

Kommunens omkostninger til byggesagsbehandlingen er baseret på dels regnskabstal, dels beregnede omkostninger ud fra fordelingsmodeller og skøn. De usikre omkostninger er af CBG grupperet således:

- Center for Byggeri – næsten 70 % af centrets udgifter kan henføres til byggesagsbehandling
- Medarbejdere uden for Center for Byggeri – Center for Bydesign, Center for Miljø, Center for Trafik, Center for Park og Natur, samt Københavns Brandvæsen
- Administrative enheder til understøttelse af byggesagsbehandlingen – Center for Ressourcer og Rådhussekretariatet

6.3 Byggesagsgebyrer

De samlede omkostninger til byggesagsbehandling i Københavns Kommune fremgår af følgende tabel (kr.)

Udgifter til byggesagsbehandling	R2009	R2010	B2011
Center for Byggeri	69.751.963	63.013.192	64.225.040
Andre afdelinger	5.001.294	5.001.294	5.001.294
TMF overhead	15.535.353	16.001.414	16.129.425
Byggesagsbehandling i alt	90.288.610	84.015.900	85.355.759

Faldet i udgifterne fra 2009 til 2010 skyldes hovedsageligt intern effektivisering og dermed lavere lønomkostninger i Center for Byggeri.

Ovennævnte samlede udgifter til byggesagsbehandlingen skal herefter opdeles på de 5 ovennævnte bygningskategorier. Ifølge notatet er opdelingen baseret på en sagsfordeling fra 1. november 2010 til 21. september 2011, hvor Center for Byggeri påbegyndte kategorisering i byggesagssystemet af alle nye byggesager i forhold til de fem kategorier i denne periode.

Omkostninger til byggesagsbehandling i Københavns Kommune i 2009-2011 per kategori (kr.)

Kategori	2009	2010	2011
Bygningskategori 1	3.286.874	3.058.523	3.107.298
Bygningskategori 2	6.298.155	5.860.597	5.954.061
Bygningskategori 3	59.167	55.056	55.934
Bygningskategori 4	1.848.185	1.719.785	1.747.211
Bygningskategori 5	78.796.229	73.321.939	74.491.255
Omkostninger i alt	90.288.610	84.015.900	85.355.759
Indtægter i alt (mio. kr.)	Oplyses ikke pga. ændret regnskabspraksis	82,1	79,3 (korrigeret budget)

Center for Byggeri oplyser i notatet, at ovenstående beregninger er baseret på en række antagelser og forudsætninger, der medfører en vis usikkerhed i forhold til resultaterne. Der udtrykkes samtidig særlig stor usikkerhed om, i hvilket omfang kommunens fællesudgifter og andre indirekte omkostninger skal indgå i omkostningskalkulationen.

Center for Byggeri og Center for Ressourcer har igangsat en større, kvalitativ undersøgelse af resourceforbruget i de andre centre/forvaltninger til brug for fremtidige beregninger.

Vi har ikke fundet anledning til at foretage uddybende undersøgelser af omkostningskalkulationerne under hensyn til, at de usikre kalkulationer er under analyse i forvaltningen.

6.3 Byggesagsgebyrer

Prisfastsættelsen pr. kategori i de samme 3 år

Kommunens prisfastsættelsesstruktur er som nævnt ikke blevet ændret siden 1995.

I kategorierne 1–4 opkræves en standardsats pr. sag.

I kategori 5 "Øvrigt erhvervs- og etagebyggeri": Erhvervsbyggeri med 1¼% af byggeomkostningerne, dog mindst 319 kr. Boligbyggeri ¾% af byggeomkostningerne, dog mindst 319 kr.

Teknik- og Miljøforvaltningen har i notat af 5. august 2011 redegjort for årsagen til, at en estimering af de samlede indtægter fra byggesagsgebyrerne inden for et budgetår er en besværlig og usikker øvelse. Der er mange usikkerhedsmomenter i vurdering af indtægtpotentiale i indeværende år, da vurderingen er bygget på et skøn over forventet dato for færdiggørelse af byggeriet og udstedelse af ibrugtagningstilladelse.

Samlet set forventes byggesagsgebyrer for ca. 79,3 mio.kr., hvilket vil betyde en merindtægt på ca. 18 mio.kr. i forhold til det oprindelige budget på 61,3 mio.kr. De forventede omkostninger er ovenfor opgjort til 85,4 mio.kr.

Forretningsgangsbeskrivelsen for opkrævningen af byggesagsgebyrerne

Center for Byggeri har fremsendt "Instruks for fakturering af ibrugtagningstilladelser". Håndteringen af ibrugtagningstilladelser er ved at blive ændret i Center for Byggeri, hvilket betyder, at instruksen bliver opdateret inden for de næste par måneder.

I Københavns Kommune opkræves gebyr for en midlertidig ibrugtagningstilladelse og endelig ibrugtagningstilladelse. Der opkræves ikke som i næsten alle andre kommuner gebyr ved udstedelsen af byggetilladelsen.

Fra udstedelse af byggetilladelse til udstedelse af ibrugtagningstilladelse går der typisk mellem 2 og 6 år – og i enkelte tilfælde over 10 år.

Ved større byggerier er det muligt at ansøge om en midlertidig ibrugtagningstilladelse, hvis bygningen helt eller delvist tages i brug. Der opkræves et tillægsgebyr (rente) for perioden mellem den midlertidige og den endelige ibrugtagningstilladelse.

Byggeansøger kan helt eller delvist slippe for tillægsgebyret ved frivilligt at indbetale et accontobeløb på tidspunktet for den midlertidige ibrugtagningstilladelse.

Der foreligger en særlig instruks om "Acontoindbetaling ved midlertidig ibrugtagningstilladelse".

I den fremsendte instruks for fakturering af ibrugtagningstilladelser fremgår det under rubrikken om kontrol: "Kontrol af fakturering af ibrugtagningstilladelser sker ved hjælp af rykkerproceduren. Alle kreditnotaer kontrolleres særskilt (se instruks Kreditnotaer – udarbejdelse og kontrol)."

6.3 Byggesagsgebyrer

Forvaltningen har efter vores anmodning oplyst følgende om de interne kontroller, der udføres i Center for Byggeri (CBG) til sikring af fuldstændigheden af regnskabet's gebyrindtægter:

"Alle byggesager i byggesagssystemet checkes for gebyrer, inden de endeligt afsluttes. CBG registrerer alle byggesagsgebyrer i Navision med et journalnummer og et løbenummer, som er henholdsvis sagsnummer i byggesagssystemet og løbenummeret på ibrugtagningstilladelsen. Desuden kontrollerer CBG, at der ikke er hul i nummerserien på ibrugtagningstilladelsen, således at der er sikkerhed for, at alle ibrugtagningstilladelser faktureres."

Vi er af den opfattelse, at der i forretningsgangsbeskrivelsen bør ske en tydeliggørelse af de kontrol-handlinger, som Center for Byggeri rent faktisk udfører til sikring af fuldstændigheden af regnskabet's indtægter for byggesagsgebyrer ("vugge til grav"- princippet).

Det politiske beslutningsgrundlag for sammenhængen mellem indtægter og omkostninger i de fem kategorier

Københavns Kommunes struktur for gebyrbestemmelserne har som tidligere nævnt været uændrede siden 1995. De nye gebyrbestemmelser pr. 1. april 2009 har endnu ikke givet grundlag til at ændre metode for gebyrberegningen.

Teknik- og Miljøforvaltningen har på vores forespørgsel oplyst, at der som oplæg til Teknik- og Miljøudvalgets budgetseminar foråret 2011 blev fremsendt 2 effektiviseringsforslag med sigte på, at byggesagsgebyrerne i højere grad skal afspejle de faktiske samlede udgifter ved at foretage byggesagsbehandling i kommunen.

Forvaltningen har endvidere oplyst, at der på Center for Byggeris virksomhedsplan 2012–2014 er optaget initiativ vedrørende ændring af gebyrstrukturer samt nyt prognoseværktøj. Processen starter primo december 2011 og skal slutte juni 2012 med eventuel justering af takstbilaget.

Vi er af den opfattelse, at der i kommunen bør være et politisk beslutningsgrundlag, som indeholder en stillingtagen til sammenhængen mellem indtægter og omkostninger i de fem bygningskategorier.

Beslutningsgrundlaget bør efter vores opfattelse endvidere indeholde en fyldestgørende begrundelse, såfremt kommunen ikke ønsker, at indtægterne skal dække omkostningerne fuldt ud.

Endvidere skal vi pege på, at det bør overvejes at effektivisere gebyrbestemmelserne samt at søge at tilvejebringe et mere sikkert grundlag for opgørelsen af de forventede gebyrer til brug for de løbende regnskabsprognoser.

6.3 Byggesagsgebyrer

I denne forbindelse kunne det overvejes at lade gebyropkrævningen være knyttet til udstedelsen af byggetilladelsen som i næsten alle andre kommuner, hvor gebyrstrukturen i de fleste tilfælde består af et grundgebyr/fast gebyr samt med en m²-sats med et eventuelt loft.

Samtidig ses der anvendt klimarabatter for at understøtte kommunens intentioner på klimaområdet, for eksempel for at reducere CO₂-udledning, fremme vedvarende energikilder og udnytte vand som positiv ressource. Rabatten kan kobles op på en klassificering af en bygning som lavenergibygning, som den aktuelt er defineret i bygningsreglementet BR10, kap. 7.2.4.

Anbefalinger

Vi anbefaler, at Teknik- og Miljøforvaltningen indarbejder vores observationer og forslag ved den fremtidige tilrettelæggelse af kommunens ordning for byggesagsgebyrer. Herunder indgår:

- Henvendelse til Energistyrelsen om at indarbejde omhandlede gebyrprincipper i bygningsreglementet
- Afklaring af usikkerhederne ved omkostningskalkulationerne, så de opfylder gældende bestemmelser
- En tydeliggørelse i forretningsgangsbeskrivelsen af de kontrolhandlinger, som Center for Byggeri rent faktisk udfører til sikring af fuldstændigheden af regnskabets indtægter for byggesagsgebyrer ("vugge til grav"-princippet).
- Tilvejebringelse af et nyt politisk beslutningsgrundlag om gebyrstrukturen efter de nye gebyrbestemmelser, herunder stillingtagen til opnåelse af merprovenu i forholdet mellem indtægter og omkostninger, effektivisering af gebyrbestemmelserne og anvendelse af klimarabatter.

Ledelsens kommentarer

Teknik- og Miljøforvaltningen, Center for Byggeri (CBG) tager Deloitte's anbefalinger til efterretning.

En henvendelse til Energistyrelsen vil ske via KL, i KL arbejdsgruppen vedrørende gebyrprincipper sidder områdechef fra CBG Mette Preisler.

Afklaring af omkostningskalkulationer vil blive afdækket successivt, her vil CBG ligeledes søge afklaring gennem KL, da andre kommuner har samme udfordringer. I forhold til indtægtsfordeling på kategorier, er CBG pr. 1. januar påbegyndt registrering.

CBG ændrer indholdet af forretningsgangen, således at indholdet afspejler de faktiske kontrolhandlinger, som centeret udfører til sikring af fuldstændigheden af regnskabets indtægter for byggesagsgebyrer.

6.3 Byggesagsgebyrer

Indstilling til TMU om nye gebyrbestemmelser indgår i CBGs virksomhedsplan for 2012.

Ansvarlig

CBG

Status

7. Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010.

7.1 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 - revisionsbemærkninger

7.1.1 Manglende formelle change management procedurer i forbindelse med ændringer til Navision

Observation

Prioritet

Revisionsbemærkning nr. 18 i revisionsberetningen for 2009 omhandlede manglende formelle change management procedurer i forbindelse med ændringer til Navision – herunder at der ikke eksisterer tilstrækkelig funktionsadskillelse, idet udviklere har adgang til produktionsmiljøet.

Forholdet er rapporteret særskilt i forbindelse med revisionen af generelle it-kontroller (rapport af 25. maj 2010, bilag 1, punkt E).

Forholdene var i det væsentligste afklaret på baggrund af Koncernservices tiltag, men der udestod fortsat mindre væsentlige anbefalinger (prioritet 2). Opfølgning foretages derfor i forbindelse med revisionen af generelle it-kontroller hos Koncernservice.

Vi følger op i forbindelse med direktionsnotatet for årsregnskabsrevisionen for 2011.

Ledelsens kommentarer

KoncernService har afgivet deres kommentarer til ovenstående i direktionsbrevet fra Deloitte af 9. september 2011.

KoncernService afventer pt. Deloitte's gennemgang af og rapport om generelle it-kontroller for 2011.

Ansvarlig

Koncernservice / TMF

Status

Afventer

7.1.2 Løn**Observation****Prioritet**

I revisionsbemærkning nr. 1 i revisionsberetningen for 2009 henstillede vi, at kontroller på lønområdet frem over dokumenteres, idet der er konstateret svagheder i forretningsgangene.

I revisionsbemærkning nr. 2 – ligeledes i revisionsberetningen for 2009 – anbefalede vi, at der etableres en intern kontrolprocedure, som sikrer en dokumenteret gennemgang af vederlag og løn til Borgerrepræsentationen, direktionerne og ansatte med adgang til lønsystemet.

I revisionsbemærkning nr. 4 i revisionsberetningen for 2009 henstillede vi, at der frem over foretages en dokumenteret afstemning mellem KMD-lønsystemet og KØR.

Vi har fået oplyst, at Center for Ressourcer i 2011 gennemfører besøg hos Koncernservice, hvor Koncernservices kontroller i relation til vederlag og løn specifikt for TMF gennemgås, ligesom der foretages en gennemgang af Koncernservices overholdelse af service level agreement med TMF på en række områder.

Vi vil i forbindelse med revisionen i foråret 2012 følge op på resultatet af Center for Ressourcers besøg.

Teknik- og Miljøforvaltningen, Center for Ressourcer, HR, har revideret forretningsgangen vedrørende lønkontrol og kravene til kontrollerne er fulgt.

I forhold til tilstedeværelseskontrollen er der etableret en fast proces og metode, som følges.

Der er etableret en kontrolprocedure, som sikrer en dokumenteret gennemgang af vederlag og løn til direktionen og ansatte med adgang til lønsystemet. Teknik- og Miljøforvaltningen aflønner ikke BR-medlemmer.

Der er udarbejdet en ny forretningsgang, der definerer en procedure, der dokumenterer afstemning mellem KMD-lønsystemet og KØR. Afstemningen foretages af KoncernService.

Center for Ressourcer har i ugerne 38-39 i 2011 foretaget kontrolbesøg hos KoncernService (KS) for at kontrollere, om KS udfører de opgaver, som er omfattet af SLA og det honorar, der betales herfor.

7.1.2 Løn

Ledelsens kommentarer

I 1. kvartal 2011 var der medarbejdere, der arbejder med Navision på lønningslisten i TMF, mens de arbejdede i KS. Teknik- og Miljøforvaltningen betalte kun overhead til KS og afholdt selv lønudgiften.

Dette er imidlertid ikke længere gældende. Alle medarbejdere er nu ansat og aflønnet af KS. Teknik- og Miljøforvaltningen betaler nu pr. ydelse, KS leverer.

Teknik- og Miljøforvaltningen, CRS kontrollerer og drøfter ydelser samt priser/honorar med KS én gang årligt.

Ansvarlig

TMF

Status

Afventer

7.2 Opfølgning på ikke afsluttede observationer fra 2009 og 2010 - øvrige forhold

7.2.1 Amager Strandpark I/S (2009 og 2010)

Observation

Vi gav udtryk for, at der burde ske en klar adskillelse mellem forvaltningens bogføring og Amager Strandpark I/S' bogføring.

Vi har fået oplyst, at der arbejdes på en sikker og reel adskillelse fra Københavns Kommune med virkning fra regnskabsåret 2012.

Vi følger op på forholdet i forbindelse med revisionen i 2012.

Prioritet

Ledelsens kommentarer

Teknik- og Miljøforvaltningen har igangsat arbejdet med at sikre en sikker og reel adskillelse mellem Amager Strandpark I/S og Københavns Kommune med virkning fra regnskabsår 2012.

Forvaltningen er endvidere - i samarbejde med Frederiksberg Kommune - ved at undersøge muligheden for at opretholde den nuværende organisering af Amager Strandpark som et fælleskommunalt interessentselskab, men med en ændret ejerfordeling.

Subsidiært undersøges muligheden for, og konsekvenserne af, en kommunalisering af Amager Strandpark.

Næste møde mellem interessenterne afholdes ultimo marts 2012.

7.2.1 Amager Strandpark I/S (2009 og 2010)

Ansvarlig	Status
TMF	Afventer

7.2.2 Anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (2010)

Observation

Prioritet

I direktionsnotatet af 9. september 2011 fremgik resultatet af vores temaundersøgelse af anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen. Undersøgelsen byggede på forvaltningsrevisionens aspekt om ledelsesrevision, samt på juridisk-kritisk revision.

Konklusionen lød, at der sammenfattende er tilrettelagt en hensigtsmæssig faglig bygge- og entreprisstyring af de enkelte anlægsprojekter, som samtidig er betryggende i forhold til at sikre, at kommunen lever op til gældende lovgivning og standarder samt til kommunens interne retningslinjer.

For økonomifunktionen var det vores opfattelse, at der på nogle områder var behov for en opstramning af budget- og regnskabsstyringen, så den opfyldte kommunens aktuelle retningslinjer.

Vi fremhævede vigtigheden af, at TMF frem over sikrer, at der foretages risikovurderinger i samarbejdet mellem entreprenør og bygherre, og at vurderingerne vidererapporteres fra TMF til Økonomiudvalget i overensstemmelse med kommunens aktuelle retningslinjer for anlægsstyringen.

Herunder anførte vi, at forvaltningen bør opdatere sin forretningsgang for anlægsudgifter og anlægsregnskaber, så den følger kommunens retningslinjer i forhold til, hvornår og til hvem der skal aflægges anlægsregnskaber, samt at forretningsgangen bør indeholde anvendelsen af risikovurderinger ved den løbende budgetopfølgning af anlægsprojekterne.

Forvaltningen oplyste i sit svar til direktionsnotatet, at man ville arbejde med at integrere den decentrale risikopfølgning i den månedlige rapportering og processen til de kvartalsvise anlægsoversigter. Desuden oplyste forvaltningen, at man ville arbejde på at synliggøre den eksisterende risikopfølgning på projektniveau i den eksisterende risikopfølgning og ledelsesrapportering.

Vi har drøftet forholdet med forvaltningen, som oplyser, at processerne omkring risikopfølgning specifikt og anlægsstyring generelt er under gennemgang og opdatering.

Vi har derfor aftalt med forvaltningen, at vi følger op på forholdet i forbindelse med den afsluttende revision for årsregnskabet 2011, som foretages i foråret 2012.

7.2.2 Anlægsstyringen i Teknik- og Miljøforvaltningen (2010)

Ledelsens kommentarer

Risikoopfølgningen på anlægsprojekter er højt prioriteret i Teknik- og Miljøforvaltningen. Risikostyringen indarbejdes nu fra projektstart, således at der følges op på risici undervejs i hele anlægsforløbet.

Hensigten er at indarbejde risikostyringen i Primavera, der vil skabe belæg for systematisk indsamling af data og gøre det muligt at foretage risikoopfølgning på tværs af projekter.

Teknik- og Miljøforvaltningen vil implementere dette i 2012.

Ansvarlig

TMF

Status

Afventer

7.2.3 Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner (2010)

Observation

Prioritet

Som opfølgning på revisionsbemærkning nr. 1 har vi – primo december 2011 – blandt andet konstateret, at forretningsgangsbeskrivelsen for godkendelse i workflow endnu ikke var blevet opdateret som bebudet i direktionsnotatet af 1. maj 2011.

Godkendelsesproceduren i workflow har således været tilrettelagt i overensstemmelse med forretningsgangsbeskrivelserne "Disponering og godkendelse (kreditor)" samt "Behandling af e-fakturaer i KØR Workflow", der begge er godkendt den 17. august 2011. Der er ikke konsistens i anvendelsen af begreberne godkender, attestant og anviser, ligesom de opgaver, der beskrives under de enkelte funktioner, ikke er i overensstemmelse med Kasse- og regnskabsregulativ, bilag 4.1 "bilag om bogføring",

Af Kasse- og Regnskabsregulativets bilag 4.1 "bilag om bogføring" fremgår blandt andet,

- at anvisning og attestation samles i ét begreb, der benævnes godkendelse
- at begrebet godkendelse omfatter de kontrolhandlinger, der skal anvendes ensartet uanset, om én eller to medarbejdere er inddraget i godkendelsesprocessen
- at såfremt beløbsgrænsen for "alene godkendelse" overskrides, sendes fakturaen efter 1. godkender automatisk videre til 2. godkendelse hos en person med bemyndigelse (beløbsgrænse) til at godkende fakturaen
- at der i de tilfælde, hvor fakturaer kun er godkendt af én person, skal foretages udvidet budgetopfølgning hver måned.

7.2.3 Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner (2010)

Det betyder i princippet, at samtlige udbetalinger bør være omfattet reglerne om "udvidet budgetopfølgning". I begge nævnte forretningsgange fremgår blandt andet,

- at der altid er en attestant og en godkender på samtlige fakturaer
- at attestanten ikke kan godkende (attestantens opgaver er, at kontrollere varen, fakturaoplysninger og supplerende oplysninger på e-faktura)
- at godkender (anviser) er knyttet sammen med budgetansvar
- at forvaltningen har valgt ikke at have integreret anvisning

I forhold til definitionen i bilag 4.1 "bilag om bogføring" er der derfor kun én godkender, uagtet at der har været to personer involveret i fakturabehandlingen.

Da forvaltningen har beskrevet, at der altid skal være "to på tråden", er der ikke foretaget "udvidet budgetopfølgning". Vedrørende Navision har vi fået oplyst, at det kan dokumenteres, at der har været "to på tråden". Vi vil i forbindelse med den efterfølgende revision gennemgå dokumentation herfor.

Omvendt fungerer KØR sådan, at hvis en 1. godkender (attestanten) har en beløbsgrænse, der er højere end fakturaens samlede beløb, så sendes posten til udbetaling, når den godkendes. Opfølgingsrapporten vil vise, at godkender 1 og 2 er den samme. Hvis godkender 1 alligevel vælger at sende fakturaen videre til godkender 2, vil det systemmæssigt være registreret som en videresendelse og ikke en godkendelse. Dermed vil opfølgingsrapporten vise, at godkender 2 har foretaget begge godkendelser.

Det er derfor ikke i KØR dokumenteret, at der er "to på tråden" på samtlige udbetalinger.

Risiko

Manglende sammenhæng mellem reglerne i kasse- og regnskabsregulativet, forvaltningens forretningsgangbeskrivelse og den oplyste kontrolprocedure skaber en betydelig usikkerhed om, hvilke kontroller de "to på tråden" reelt udfører. Endvidere er det ikke dokumenteret, at der er "to på tråden" på samtlige udbetalinger. Dette medfører risiko for fiktive og/eller uautoriserede udbetalinger.

Anbefaling

Vi anbefaler, at forvaltningens forretningsgangsbeskrivelse for godkendelse i workflow tilrettes efter de faktiske forhold og i overensstemmelse med kasse- og regnskabsregulativets regler, samt at de implementeres snarest muligt.

7.2.3 Omkostninger og risiko for fiktive eller uautoriserede transaktioner (2010)

I relation til den manglende dokumentation for "to på tråden" har Koncernservice foreslået, at der indføres et supplerende begreb i workflows godkendelsesprocedure "godkend og vidersend". Indførelsen af denne funktionalitet vil umiddelbart vurderet betyde, at rapporten "udvidet budgetopfølgning" vil kunne dokumentere, hvilke udbetalinger der faktisk er godkendt af to personer.

Ledelsens kommentarer

Teknik- og Miljøforvaltningen tager Deloitte's anbefalinger om opdatering af forretningsgangsbeskrivelser til efterretning med hensyn til en præcisering af definitionerne på godkender, attestant og anviser.

Teknik- og Miljøforvaltningen har fastholdt princippet om "to på tråden" i forhold til KØR-Workflow og udbetalingsmodulet i selvbetjeningsløsningen ved at sikre, at alle "første godkendere" kun får tildelt beløbsgrænser på 0 kr., hvorved bilag automatisk ryger til godkendelse hos "anden godkender". Forvaltningen er enig med revisionen om, at der skal ske en opfølgende kontrol af, at alle posteringer har "to på tråden" og har allerede indarbejdet en kontrolprocedure i forretningsgangen for Selvbetjeningsløsninger i KØR.

Ansvarlig

CRS

Status

7.2.4 Afstemninger mellem Navision og KØR (2009 og 2010)

Observation

Prioritet

I direktionsnotatet af 9. september 2011 anførte vi, at der var gennemført et betydeligt afstemningsarbejde i 2010, men at der fortsat resterede mindre differencer, herunder en difference mellem kreditormodul og finans. Differencen udgjorde ifølge det oplyste 320 t.kr.

Vi har i efteråret 2011 gennemgået den udarbejdede "Vejledning til afstemning mellem KØR og Navision" og sammen med KS gennemgået den udførte afstemning for januar – september 2011. Afstemningerne er udført i henhold til vejledningen, og der resterer fortsat nogle mindre differencer, som forvaltningen arbejder videre på at opløse.

I forbindelse med den efterfølgende revision vil vi udtage en stikprøve på debitorer og kreditorer samt gennemgå disse i såvel KØR som Navision.

Risiko

Som følge af der i forvaltningen anvendes flere økonomisystemer, der overlapper hinanden, er der en potentiel risiko for, at der opstår fejl i kommunens samlede regnskab.

7.2.4 Afstemninger mellem Navision og KØR (2009 og 2010)	
Anbefaling	
Vi anbefaler, at der fortsat arbejdes med at udligne differencer, samt at årsagerne til de opståede afvigelser løbende analyseres.	
Ledelsens kommentarer	
KoncernService oplyser, at differencen mellem Navision og KØR pr. 31. december 2010. på 319.975 kr. er nedbragt til 82.000 kr. pr. 30. november 2011, og der arbejdes fortsat løbende på at udligne differencer.	
Ansvarlig	Status
KS	